

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3258/2016. (XII. 6.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Ítéltábla Pk.IV.26.038/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó mint helyi népszavazás kitzűzésére irányuló választópolgári kezdeményezés szervezője – jogi képviselő útján – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. § (1) bekezdése és a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv., a támadott bírói döntésben: Ntv.) 1. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be. Az alkotmányjogi panaszban kérte a Győri Ítéltábla Pk.IV.26.038/2016/2. számú végzésének az alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló tényállás szerint az indítványozó 2016. május 24-én helyi népszavazás kitzűzésére irányuló választópolgári kezdeményezést nyújtott be. A helyi népszavazásra javasolt kérdés: »Egyetért-e Ön azzal, hogy a Paloznak település Alsóörs Község felé eső közigazgatási határa és a 0740/1 hrsz-ú Séd-patak, illetve a 0740/2 hrsz-ú, a 71-es főközlekedési út és a Balaton közti területe kiváljon Paloznak Községről és Alsóörs Községhez csatlakozzon (400 hrsz-tól 447 hrsz-ig terjedő ingatlanok, a 448/1 és 448/2 hrsz-ú ingatlanok, 449 hrsz-tól 452 hrsz-ig terjedő ingatlanok, 453/1 és 453 hrsz-ú ingatlanok, 454 hrsz-ú ingatlan, 0822 hrsz-ú Vöröspataki sor utca, 0823 hrsz., 0824 hrsz., 0825 hrsz., 0740/2. hrsz-ú „út”, 0741 hrsz-tól 0756 hrsz-ig terjedő külterületi zöldterületek, 0782 hrsz-ú és 0792 hrsz-ú „rét” minősítésű területek)?«
- [3] A Helyi Választási Iroda a 2/2016. (VI. 8.) számú határozatával megtagadta a kérdés hitelesítését. Indokolása szerint 2016. május 20-án a Helyi Választási Irodához már benyújtásra került népszavazási kezdeményezés más szervezőtől azonos tárgyú kérdésben.
- [4] A határozat ellen az indítványozó kifogást nyújtott be, amelyet a Helyi Választási Bizottság a 22/2016. (VI. 15.) számú határozatával elutasított. A Helyi Választási Bizottság határozata ellen benyújtott fellebbezés folytán a Területi Választási Bizottság a határozatot megváltoztatta, és a kifogásnak helyt adott. Megállapította, hogy a Helyi Választási Iroda 2/2016. (VI. 8.) számú határozata jogszabálysértő, mert megsértette az Nsztv. 40. § (2) bekezdésében foglaltakat, és ezzel elvonta a Helyi Választási Bizottság hatáskörét.
- [5] A Területi Választási Bizottság határozata folytán ismételtén eljárta Helyi Választási Bizottság – a 24/2016. (VI. 29.) számú határozatával – a kérdés hitelesítését elutasította, mert álláspontja szerint a kérdés nem felel meg a választói és jogalkalmazói egyértelműség követelményének. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljárta törvényszék az 1.Pk.50.049/2016/2. számú végzésével a Helyi Választási Bizottság határozatát megváltoztatta, és rendelkezett az aláírásgyűjtő ív mintapéldányának hitelesítéséről.
- [6] Az indítványozó 2016. szeptember 5-én adta le az aláírásgyűjtő ívet, amelyen 5 db aláírás szerepelt.
- [7] A Helyi Választási Bizottság az aláírásgyűjtő íven szereplő aláírások ellenőrzését követően a 25/2016. (X. 17.) számú határozatában megállapította, hogy az aláírásgyűjtő íven szereplő aláírások érvényesek. Megállapította ugyanakkor azt is, hogy az érvényes aláírások száma nem éri el a népszavazás kezdeményezéséhez szükséges számot, ezért a helyi népszavazás kezdeményezésére nem kerülhet sor. A Helyi Választási Bizottság indokolásában rámutatott, hogy Paloznak település választópolgárainak száma 438 fő. Utalt arra, hogy Paloznak Község Önkormányzat Képviselő-testületének 6/2015. (IV. 16.) számú önkormányzati rendelete szerint helyi népszavazást a választópolgárok 25%-a kezdeményezhet. Ez az adott esetben azt jelenti, hogy az aláírásgyűjtő íven legalább 109 fő aláírásának kell szerepelnie. Ebből következően 5 választópolgár aláírása nem elegendő a helyi népszavazás kezdeményezéséhez.

- [8] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Területi Választási Bizottság a 2/2016. (X. 26.) határozatával a Helyi Választási Bizottság határozatát helybenhagyta.
- [9] A Területi Választási Bizottság határozata ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be. A felülvizsgálati kérelem alapján eljáró ítéltábla a 2/2016. (X. 26.) számú határozatot – a Pk.IV.26.038/2016/2. számú végzésével – helybenhagyta. Indokolásában rámutatott, hogy Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 101. §-a szerint a területrész átadásának kezdeményezése és az ezzel kapcsolatos megállapodás megkötése a képviselő-testület hatáskörébe tartozik, ezért erről az Alaptörvény 31. cikk (2) bekezdése alapján helyi népszavazást lehet tartani. Az ítéltábla utalt arra is, hogy ha a lakott területrész átadását nem az érintett képviselő-testületek kezdeményezik, úgy a lakott területrész átadás-átvételi eljárás lefolytatásához két népszavazás szükséges. Ilyenkor az első népszavazás lényegében a képviselő-testületek kezdeményezését pótolja.
- [10] Az ítéltábla hivatkozott az Nsztv. 34. § (1) bekezdés c) pontjára, amely szerint helyi népszavazást az önkormányzati rendeletben meghatározott számú választópolgár kezdeményezhet, ami nem lehet kevesebb a választópolgárok 10%-ánál és nem lehet több a választópolgárok 25%-ánál.
- [11] Az ítéltábla hangsúlyozta, hogy az érintett képviselő-testületeknek a Mötv. 101. § és 102. § (1) bekezdése szerinti elhatározása hiányában a népszavazással kezdeményezett lakott területrész átadására az Nsztv. 34. § (1) bekezdés c) pontja az irányadó azzal, hogy – erre vonatkozó külön törvényi rendelkezés hiányában – a helyi népszavazás kezdeményezéséhez szükséges választópolgárok arányát az önkormányzat területén – és nem az érintett településrészen – lakó választópolgárok számához kell viszonyítani. Ebből következően az ítéltábla szerint téves az indítványozónak az a Mötv. 102. § (3) bekezdése alapján kifejtett álláspontja, amely szerint mindkét népszavazás esetén az érintett településrészen lakó választópolgárok számához kell viszonyítani a kezdeményezésre jogosultak számát. Az ítéltábla ezért megállapította, hogy a Területi Választási Bizottság a jogszabályoknak megfelelően jutott arra a következtetésre, hogy az adott esetben 109 fő kezdeményezhet népszavazást.
- [12] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott bírói döntés sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, T) cikk (1) bekezdését, IX. cikk (1) bekezdését, XV. cikk (1)–(2) bekezdését és 31. cikk (2) bekezdését.
- [13] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifejtette, hogy a Mötv. 102. § (3) bekezdése „az Alaptörvény szerinti helyi népszavazáshoz fűződő jogot az érintett településrész választópolgárai számára biztosítja, azaz azon választópolgárok számára, akik a területrész hovatartozásának eldöntése körében közvetlenül érdekeltek.” Álláspontja szerint „[a] településen élő ezen kisebbség és a többséghez tartozó lakosság között [...] szükségszerűen érdekellentét van.” Ebből következően „[a] kisebbség számára az érintett településrész elszakadása vonatkozásában a helyi népszavazáshoz fűződő jog csak úgy biztosítható, ha a többséget a helyi népszavazáshoz fűződő jog gyakorlásából a jogalkotó kizárja”.
- [14] 2. Az Abtv. 56. §-a értelmében az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése és 63. § (2) bekezdése értelmében az indítvány visszautasítása esetén végzését rövidített indokolással hozza meg.
- [15] Az adott ügyben az Alkotmánybíróság a befogadhatóság feltételeinek vizsgálata körében megállapította, hogy az indítvány részben nem felel meg a határozott kérelem feltételeinek [Abtv. 52. § (1b) bekezdés], részben az Abtv. 27. §-ában foglalt törvényi követelményeknek.
- [16] 2.1. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében az indítványban foglalt kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [17] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte ugyan az Alaptörvény IX. cikkét és XV. cikk (1)–(2) bekezdését, de nem adta elő annak indokát, hogy az Alaptörvény e rendelkezéseit miért sérti a bírói döntés. Ebből következően az indítvány az Alaptörvény IX. cikke és XV. cikk (1)–(2) bekezdése vonatkozásában nem felel meg a határozott kérelem feltételeinek.
- [18] 2.2. Az Abtv. 27. §-a értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében

hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti.

- [19] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvényben biztosított jogát az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, T) cikk (1) bekezdésével és az Alaptörvény 31. cikk (2) bekezdésével összefüggésben jelölte meg.
- [20] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből azonban – abban az összefüggésben, amint erre az indítványozó hivatkozott – nem vezethető le Alaptörvényben biztosított jog. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis csak kivételes esetekben, így a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén ismeri el az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság elvét olyan Alaptörvényben biztosított jogként, amelyre alkotmányjogi panasz is alapítható {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]; 3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény T) cikk (1) bekezdése sem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak, így konkrét alapjogsérelmet sem alapozhat meg. Ebből következően az Alaptörvény T) cikk (1) bekezdéséből sem vezethető le Alaptörvényben biztosított joga az indítványozónak {3209/2016. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [42]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 31. cikk (2) bekezdése tekintetében sem felel meg az Abtv. 27. §-ában foglalt törvényi követelménynek. Az Alaptörvény 31. cikk (2) bekezdése ugyanis a helyi népszavazás jogintézményét szabályozza az Alaptörvény „AZ ÁLLAM” című fejezetében, a helyi önkormányzatokra vonatkozó szabályozás alaptörvényi rendelkezései között. Az említett rendelkezés ezért szintén nem tekinthető az indítványozó alaptörvényben foglalt jogának; a népszavazáshoz (helyi népszavazáshoz) való alapjog az Alaptörvény alapjogokat szabályozó „SZABADSÁG ÉS FELELŐSSÉG” című fejezetében található XXXIII. cikk (7) bekezdésében került meghatározásra {3060/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [24]}.
- [23] A kifejtettekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdése h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2016. november 28.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1896/2016.

